

Ανακήρυξη της Προέδρου της Δημοκρατίας σε Επίτιμη Δημότη Βιάννου

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου παρέστη στις εκδηλώσεις για την 78η Επέτειο του Ολοκαυτώματος της Βιάννου στο Ηράκλειο Κρήτης. Μετά τη δοξολογία και την κατάθεση στεφάνου στο Μνημείο των Θυμάτων του Ολοκαυτώματος, η κυρία Σακελλαροπούλου ανακηρύχθηκε Επίτιμη Δημότης Βιάννου.

Στην αντιφώνησή της, η κυρία Σακελλαροπούλου είπε τα εξής:
«Κύριε Δήμαρχε,

Είναι μεγάλη η τιμή που μου κάνετε, να συνδεθώ με την ιστορία αυτού του ένδοξου και μαρτυρικού τόπου ως επίτιμη δημότης του. Να εγγραφώ, έστω και συμβολικά, σ' ένα δημοτολόγιο από τις σελίδες του οποίου πέρασαν ονόματα ηρώων και μαρτύρων. Ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην Αντίσταση από τις πρώτες μέρες της ναζιστικής κατοχής. Αμάχων ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας, μανάδων και παιδιών, γερόντων και αναπήρων, που έχασαν τη ζωή τους σ' ένα αδιανόητο, ακόμη και για τα μέτρα εκείνης της σκληρής εποχής, αιματοκύλισμα. Παλικαριών, που οδηγήθηκαν στην εκτέλεση χωρίς να λιποψυχήσουν. Γενναίων, που αντίκρισαν το θάνατο περήφανα, εντυπωσιάζοντας ακόμη και τους βάνουσους θύτες τους.

Δικαίως τα χωριά της περιοχής περιβάλλονται με την αχλή του μύθου. Ορμητήρια ανταρτών τα βουνά της, θύλακοι αντίστασης τα σπίτια της. Όλος ο πληθυσμός συστρατευμένος στον αγώνα κατά του κατακτητή. Όμως το Ολοκαύτωμα της Βιάννου ξεπερνάει τις αναμενόμενες απώλειες ενός τέτοιου αγώνα. Ο απολογισμός της καταστροφής που έπληξε την επαρχία τον Σεπτέμβριο του 1943 υπήρξε συγκλονιστικός. Σχεδόν 500 κάτοικοι σφαγιασμένοι, κοντά χίλια σπίτια καμένα, δέκα χωριά ολοσχερώς κατεστραμμένα. Ήδη από τον Ιούλιο του 1943 ο Χάρτμαν, διευθυντής της Γερμανικής

Αστυνομίας στο Νομό Ηρακλείου, είχε εκτοξεύσει την απειλή: «θα την κάψω τη Βιάννο, γιατί υπάρχει εκεί οργανωμένη αντίσταση. Είναι φωλιά ανταρτών τα βουνά της». Το έγκλημα ήταν προμελετημένο. Ήταν ζήτημα χρόνου να δώσει τη διαταγή για τις μαζικές εκτελέσεις ο σφαγέας της Κρήτης, ο στρατηγός Φρίντριχ Βίλχελμ Μίλερ.

Λίγες φωτογραφίες αποτυπώνουν τη φρίκη του μακελειού, λίγες μαρτυρίες όσων επέζησαν μεταφέρουν τον τρόπο και την απόγνωση που επικράτησε εκείνο τον μαρτυρικό Σεπτέμβρη. Οι περιγραφές που διαβάζουμε στην περίφημη έκθεση της «Επιτροπής διαπιστώσεως ωμοτήτων εν Κρήτη» την οποία συνέταξαν κατ' εντολή της κυβέρνησης Βούλγαρη το καλοκαίρι του 1945 ο Νίκος Καζαντζάκης, ο Ιωάννης Κακριδής και ο Ιωάννης Καλιτσουνάκης, προκαλούν αποτροπιασμό. Ένα παράδειγμα, αντλημένο από την έκθεση: Οι Γερμανοί, αφού εκτέλεσαν 117 άνδρες στο χωριό Αμιράς της επαρχίας Βιάννου, «εγκατασταθέντες εις μίαν αυλήν ολίγον απέχουσα από του τόπου της εκτελέσεως ήρχισαν να τρώγουν και να διασκεδάζουν περιπαίζοντες τας ολοφυρομένας γυναίκας και μιμούμενοι τας κραυγάς της απελπισίας των «Παναγιά μου, Παναγιά μου! Όταν αργότερα απεχώρησαν και αυτοί, αι γυναίκες ετόλμησαν να πλησιάσουν εις τον τόπον της εκτελέσεως. Τα πρόσωπα των νεκρών ήσαν παραμορφωμένα, διότι οι Γερμανοί εσκόπευον επί της κεφαλής των εκ του πλησίον και δι' αυτό η αναγνώρισις εγένετο συχνά εκ των ενδυμάτων και μόνων. “Το γιο μου γουλιά γουλιά τον έπαιρνα και τον έβανα στο σακκί και πήγα και τον έθαψα” μας είπε μια γυναίκα». Είναι μια από τις γυναίκες που τιμάμε σήμερα, μια από τις ηρωίδες που χήρεψαν, ορφάνεψαν, είδαν το βιός τους να καταστρέφεται, αλλά μέσα στο άφατο πένθος τους έσφιξαν τα δόντια, πήραν αγόγγυστα στις πλάτες τους ευθύνες άντρα και γυναίκας μαζί, και μέσα στα ερείπια, με χίλιες στερήσεις, ανάστησαν τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους για να τα αποδώσουν στην κοινωνία ως έντιμους και περήφανους ανθρώπους. Είναι οι γυναίκες που κράτησαν ζωντανή τη μνήμη της συμφοράς αλλά και της αντίστασης στη ναζιστική θηριωδία, παράδειγμα υπομονής και εγκαρτέρησης, πρότυπα ζωής που μας καλούν να μην ξεχάσουμε, να μην εφησυχάσουμε, να εναντιωθούμε σε κάθε απόπειρα επανεμφάνισης τέτοιων

αποτρόπαιων φαινομένων.

Ξαναγυρίζω στην έκθεση για να σταθώ σε μια σελίδα που μας γεμίζει δέος και περηφάνια. Ανάμεσα στους 23 άνδρες που συνελήφθησαν στο χωριό Βάχος ήταν και ο πρόεδρος της κοινότητας Ηρακλής Πνευματικάκης. «Ούτος», διαβάζουμε στην έκθεση, «παρακληθείς προηγουμένως υπό τινων κατοίκων δειλιασάντων, να υπογράψη έγγραφον αποδοκιμασίας των ανταρτών προς εξευμενισμόν των Γερμανών, ηρνήθη. “Εγώ την υπογραφήν μου δεν την ατιμάζω”, είπε. Κατά την εκτέλεσιν, όπως μαρτυρούν οι τρεις μόνοι διασωθέντες, επέδειξεν αξιοθαύμαστον θάρρος· ησπάσθη τους μελλοθανάτους λέγων: «Έτσι, παιδιά, αποχτιέται η λευτεριά».

Πράγματι, έτσι αποχτιέται η λευτεριά. Η θυσία των κατοίκων της Βιάννου και της Ιεράπετρας, η θυσία όλων των Κρητικών την περίοδο της γερμανικής κατοχής, η λεβεντιά, το θάρρος, το κουράγιο τους, όλες αυτές οι αρετές που έκαναν τον Πάτρικ Λι Φέρμορ να γράψει ότι «η λέξη Κρητικός έγινε συνώνυμη με τις λέξεις “πολεμιστής” και “ήρωας”», εξακολουθούν να εμπνέουν ως σήμερα.

Και βέβαια παραμένει ανοικτό το ζήτημα της επανόρθωσης των οφειλών από την Γερμανία προς την Ελλάδα, αγώνας ο οποίος θα πρέπει κάποτε να βρει τη δικαίωσή του.

Αγαπητοί μου συμπολίτες,

Με συγκίνηση συγκαταλέγομαι κι εγώ πλέον ανάμεσα στους δημότες της ηρωικής και όμορφης Βιάννου. Και με γεμίζει αισιοδοξία η προοπτική περαιτέρω ανάπτυξής της με σύγχρονους και φιλικούς για το περιβάλλον τρόπους απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η χρήση καθαρής ενέργειας με την ηλεκτρική μετακίνηση καθώς και ο ψηφιακός μετασχηματισμός του Δήμου. Είμαι σίγουρη ότι υπάρχουν και θα αξιοποιηθούν όλες οι δυνατότητες για να εξελιχθεί ακόμα περισσότερο ο ιστορικός αυτός τόπος στο γεμάτο προκλήσεις μέλλον.

Σας ευχαριστώ».

Στη συνέχεια, η κυρία Σακελλαρόπουλου επισκέφτηκε το Μουσείο Ολοκαυτώματος.